

## Gaeilge 24

**Ceist 1** Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoin bhfeachtas *Gaeilge 24*. Féach ar an mír den chéad uair gan aon réamhobair agus ansin pléigh ábhar na míre leis an duine in aice leat.



**Ceist 2** Cén Ghaeilge atá ar na focail agus frásaí seo? Bhí siad le cloisteáil sa mhír.

- being run/organised
- challenge
- talent show
- to encourage young people
- to normalise Irish
- virtual
- wellbeing
- high-intensity
- the value, worth of Irish

Féach ar an mír den dara huair le feiceáil an raibh an ceart agat.

**Ceist 3** Féach ar an tuairisc arís agus scríobh achoimre ghearr ar ábhar na míre. Cuir d'achomre i gcomparáid le ceann an duine in aice leat.

**Ceist 4** Seo thíos na 6 eochairfhocal atá lárnach san fheachtas *Gaeilge 24* sna scoileanna. Bí ag obair leis an duine in aice leat agus tugaigí faoi na ceisteanna thíos.

- ✓ Athléimneach
- ✓ Meas
- ✓ Feasach
- ✓ Ceangailte
- ✓ Freagrach
- ✓ Gníomhach

1. Cad is brí leo?
2. Conas a chuirfeadh sibh i bhfeidhm sa scoil iad le linn lá *Gaeilge 24*?

**Ceist 5** ‘...Tá sé mar aidhm aige daoine óga a spreagadh...’

1. Cén ghné den ghramadach atá i gceist leis an sampla thuas?
2. Féach ar na habairtí seo agus cuir líne faoin ngné sin i ngach abairt:

*Tá mé ag ól cupán caife.  
Ní maith liom caife a ól san oíche.  
Tá sé ag gríosú daoine chun Gaeilge a labhairt.  
Is breá leis daoine a ghríosú.*

3. An féidir leat a rá cén fáth nach bhfuil deireadh na mbriathra mar an gcéanna sna samplaí thíos?

*Mol – moladh  
Fill – filleadh*

*Ordaigh – ordú  
Aimsigh – aimsiú*

**Ceist 6** Pléigh na ceisteanna leis na daoine eile i do ghrúpa:

1. Cé leis a labhraíonn tú féin Gaeilge?
2. Cad a cheapann tú faoin bhfeachtas *Gaeilge 24*? Cén fáth?
3. Cén fáth ar roghnaíodh an téama ‘folláine’ i mbliana, dar leat?

## Treoracha agus Freagraí

### Ceist 1

Tabhair deis do gach beirt ábhar na míre a phlé le chéile tar éis féachaint amháin.

### Ceist 2

being run/organised – á reáchtáil  
challenge – dúshlán  
talent show – seó tallainne  
to encourage young people – le daoine óga a spreagadh  
to normalise Irish – an Ghaeilge a normalú  
virtual – fíorúil  
wellbeing – folláine  
high-intensity – ard-déine  
the value, worth of Irish – fiúntas na Gaeilge

### Ceist 3

Féach an script.

### Ceist 4

Athléimneach – resilient  
Meas – respect  
Feasach – aware  
Ceangailte – connected  
Freagrach – responsible  
Gníomhach – active

Tá tuilleadh eolais le fáil ar:

<https://cnag.ie/ga/scoileanna/imeachta%C3%AD/gaeilge24.html>

### Ceist 5

1. An t-ainm briathartha.
2. Féach ar na habairtí seo agus cuir líne faoin ngné sin i ngach abairt:

*Tá mé ag ól cupán caife.*

*Ní maith liom caife a ól san oíche.*

*Tá sé ag gríosú daoine chun Gaeilge a labhairt.*

*Is breá leis daoine a ghríosú.*

3. Is iad –adh agus –eadh na deirí a bhíonn ar ainm briathartha na mbriathra sa chéad réimniú. Is iad –ú agus –iú na deirí a bhíonn ar ainm briathartha na mbriathra sa dara réimniú.

### Ceist 6

Is féidir gach beirt nó triúr a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin cuid de na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

### **Siún Nic Gearailt**

Anois, inniu an t-ochtú bliain go bhfuil an feachtas *Gaeilge 24* á reáchtáil ag Conradh na Gaeilge. Tá 300 scoil agus 15,000 dalta páirteach sa dúshlán Gaolainne<sup>1</sup> gan stad inniu. Tá sé mar aidhm aige daoine óga a spreagadh chun an teanga a labhairt ar feadh lá iomlán.

Dalta 1 – Scoil an tSraitha Mhóir ... mar tá muid fíorbhródúil as ár gcultúr agus an teanga dhúchais

Dalta 2 – Bhí bricfeasta Gaeilge ag an scoil iomlán.

Dalta 3 – Bhí seó tallainne agus tráth na gceist againn chomh maith

### **Ailbhe Ó Monacháin**

Páistí as Scoil Náisiúnta an tSraitha Mhóir i Míin an Lábáin i gCo Dhún na nGall agus iad sa chlós inniu ag ócáid de chuid *Gaeilge 24*. Tá na páistí seo agus 15,000 eile páirteach in imeachtaí éagsúla sa dúshlán bliantúil seo, atá Conradh na Gaeilge á reáchtáil le hocht mbliana anois, le daoine óga a spreagadh leis an teanga a úsáid ar feadh lá iomlán.

### **Aodhán Ó Deá, Stiúrthóir Forbartha & Leas-Ard-Rúnaí Chonradh na Gaeilge**

Tá *Gaeilge 24* ag fás ó bhliain go bliain agus is dócha an fáth leis, go ndéanann sé an Ghaeilge a normalú taobh amuigh den seomra ranga. Tugann sé deis do na daltaí agus do na 15,000 atá ag glacadh páirte i mbliana, an Ghaeilge a úsáid ní hamháin sa seomra ranga ach i ngach uile rang sa scoil, agus taobh amuigh den scoil lena dteaghlach agus lena gcairde. Is breá leis na múinteoirí agus is breá leis na daltaí an deis sin an Ghaeilge a normalú.

### **Ailbhe Ó Monacháin**

Cosúil le hócáid ar bith a tharraingíonn scaifte<sup>2</sup> mór daoine, tá an ócáid difriúil i mbliana. Tá cuid mhaith de na himeachtaí fíorúil, ar líne, ar Zoom agus béim i mbliana ar an fholláine. I measc na n-ócáidí tá ranganna ióga, ranganna machnaimh, seisiúin traenála ard-déine agus tráth na gceist.

Scaipeadh suirbhé faoi éifeacht an fheachtais seo anuraidh agus deir Conradh na Gaeilge gur léirigh an t-aiseolas go gcuireann na himeachtaí le fiúntas na Gaeilge i saol na ndaltaí agus go dtuigeann siad go bhfuil an teanga, ní hamháin acu féin ach ag daoine eile ar fud na tíre.

Ailbhe Ó Monacháin, Nuacht TG4.

---

<sup>1</sup> *Gaeilge* an leagan caighdeánach

<sup>2</sup> *scata* an leagan caighdeánach